

BANJA LUKA

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Opštine Banja Luka usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva koje su identifikovane u ovoj opštini tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Korišteni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojansten rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom je utvrđeno da su razvojni strateški dokumenti Opštine Banja Luka usklađeni sa društveno-ekonomskim razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva u tek jednom od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja je utvrđena djelomična usklađenost, dok je potpuna neusklađenost utvrđena u odnosu na pet ciljeva održivog razvoja.

- Strategije Opštine Banja Luka su usklađene sa slijedećim ciljevima održivog razvoja: Čista voda i sanitarni uslovi;
- U odnosu na devet ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelomična usklađenost sa identifikovanim potrebama lokalne zajednice i to kod ciljeva: Kvalitetno obrazovanje; Pristupačna energija iz čistih izvora; Održivi gradovi i zajednice; Očuvanje klime; Očuvanje vodenog svijeta; Očuvanje života na zemlji; Svijet bez siromaštva; Svijet bez gladi; Dostojanstven rad i ekonomski rast;
- Potpuna neusklađenost razvojnih strategija Banja Luke je utvrđena u odnosu na slijedeće ciljeve održivog razvoja: Zdravlje i blagostanje; Rodna ravnopravnost; Mir, pravda i snažne institucije; Smanjenje nejednakosti i Partnerstvom do cilja.

Iz navedenog je evidentno da je pristup razvoju u Opštini Banja Luka samo djelomično orijentisan ka održivom, participativnom razvoju. Važno je dodati da su u strateškim dokumentim pojedine relevantne potrebe lokalne zajednice navedene samo taksativno, odnosno bez jasno definisanog strateškog pravca budućeg djelovanja kako bi taj cilj zaista mogao biti i ostvaren. U takvim slučajevima je stepen usklađenosti razvojnih strategija procijenjen kao „djelomično usklađene“.

Politicizacija svakog segmenta života i kontrola stanovništva od strane vladajućih moćnika predstavlja glavnu kočnicu razvoju Banja Luke. Grad je potpuno monopoliziran te je gotovo nemoguće djelovati ukoliko se nema neka veza sa ovim strukturama. Ljudska prava, radnička prava, prava na okupljanje i sloboda govora su na vrlo nezavidnom nivou u Gradu.

Mjere suzbijanja siromaštva i povećanja zaposlenosti bi se trebale intenzivirati u narednom period ako lokalna zajednica želi zadržati radno sposobno stanovništvo na području Grada. Ljudi su umorni od korupcije, despotizma i borbe za opstanak, mnogi svoju budućnost u ovom gradu ne vide te mahom odlaze u zemlje EU.

U narednoj tabeli je uporedni prikaz potreba lokalne zajednice utvrđene tokom terenskog istraživanja, potreba koje je utvrdila lokalna vlast Banja Luka u svojim strateškim dokumentima, te stepen njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljevima održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanjem	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Opštine	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenosti razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Siromaštvo u porastu, identifikovan niz ugroženih kategorija; U porastu je broj samoubistava zbog siromaštva i mentalnih oboljenja uzrokovanih siromaštvom	Izgradnja stambenog objekta za Rome. Potrebna izgradnje doma penzionera; Potrebno proširenje infrastrukturnih kapaciteta Centra za socijalni rad;	Unapređeni infrastrukturni kapaciteti od značaja za pružanje vaninstitucionalnih usluga socijalne zaštite (2018-2022.) Izgradnja infrastrukture u cilju poboljšanja dostupnosti javnih usluga osobama sa otežanim kretanjem (2018-2022.) Uspostavljanje infrastrukturnih kapaciteta za realizaciju politike neprofitnog socijalnog stanovanja grada Banja Luke (2018-2022.)	Djelimično usklađene

			<p>Stambeno zbrinjavanje boračkih kategorija (2018-2022.)</p> <p>Unapređenje socijalnih usluga za stare (2018-2022.)</p> <p>Uspostavljanje socijalnih usluga za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju i njihove roditelje (2018-2022.)</p> <p>Uspostavljanje socijalnih usluga za lica sa oštećenjem u intelektualnom funkcionisanju i višestrukim smetnjama (2019-2022.)</p> <p>Razvoj hraniteljstva kroz promociju (2018-2022.)</p> <p>Razvoj usluge dnevnog zbrinjavanja za odrasla lica sa smetnjama u razvoju (2018-2022.)</p> <p>Razvoj preventivnih programa za djecu u riziku i njihove roditelje (2018-2022.)</p> <p>Socijalna zaštita boračkih kategorija (2018-2022.)</p> <p>Unapređenje partnerstva i saradnje u zajednici od značaja za</p>	
--	--	--	---	--

			unapređenje socijalne zaštite građana (2018-2022.) Socijalni rad u zajednici (2019-2022.)	
Svijet bez gladi	U službi su dvije javne kuhinje pod vodstvom humanitarnih organizacija	Financiranje javne kuhinje i rada Crvenog krsta	Sufinanciranje rada javnih kuhinja	Djelimično usklađene
Zdravlje i blagostanje	Potrebno usavršavanje kadra i tehnologije Korupcija u zdravstvenim institucijama na zabrinjavajućem nivou. Pristup otežan birokratizacijom Liste osnovnih lijekova vrlo štura	Prilikom pružanja zdravstvenih usluga Dom zdravlja se susreće sa problemima zastarjele i dotrajale medicinske opreme Neophodna realizacija predloženog Plana mreže ambulanti porodične medicine, zdravstvene ustanove	Unapređena dostupnost primarne zdravstvene zaštite i infrastrukturnih kapaciteta za pružanje usluga zdravstvene zaštite (2019.-2022.) Opremanje Doma zdravlja u skladu sa standardima pružanja zdravstvenih usluga (2018-2022.)	Neusklađen
Kvalitetno obrazovanje	Nedostatak kvalitetnog kadra obrazovanja i adekvatne opreme u školama Nedostatak mogućnosti izvođenja kvalitetne praktične nastave.	Neophodna saradnja između srednjih stručnih škola i lokalne samouprave u cilju optimizacije u ovoj oblasti, u skladu sa potrebama za zapošljavanjem. Problemi koji se uočavaju u postojećem	Rekonstrukcija i adaptacija postojećih i izgradnja novih objekata predškolskih ustanova (2018-2022.) Uspostavljanje i realizacija programa produženog boravka u školama (2019-2022.) Unapređeni kapaciteti osnovnih škola u gradskom,	Djelomično usklađene

	<p>Potrebno uskladiti programe sa zahtjevima realnog sektorom</p> <p>Osloboditi škole od nacionalizma</p>	<p>sistemu srednjoškolskog obrazovanja ogledaju se u prepoznatoj potrebi za unapređenjem metodološkog pristupa, naročito u potrebi za opremanjem kabineta i stvaranjem uslova za unapređenje inkluzivnog obrazovanja. Stipendiranje učenika iz socijalno ugroženih grupa koje doprinosi povećanju njihove socijalne inkluzije, ali i usklađivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada su svakako prioriteti koje Grad Banja Luka prepoznaje u narednom periodu</p>	<p>prigradskom i ruralnom području (2018-2022.)</p> <p>Unapređeni infrastrukturni kapaciteti srednjih škola u skladu sa potrebama zajednice i propisanim standardima (2018-2022.)</p> <p>Opremanje obrazovnih ustanova u skladu sa propisanim standardima (2018-2022.)</p> <p>Jačanje vaspitne funkcije škole (2018-2022.)</p> <p>Stipendiranje učenika i studenata (2018-2022.)</p> <p>Realizacija programa saradnje škola, univerziteta i lokalne zajednice kroz podsticanje za učestvovanje u volonterskim akcijama (2018-2022.)</p> <p>Realizacija projekata po principu „pametnog obrazovanja“ (2018-2022.)</p> <p>Otklanjanje barijera i prilagođavanje okruženja potrebama učenika sa smetnjama u razvoju (2018-2022.)</p>	
--	---	--	---	--

			Podrška jačanju kapaciteta ljudskih resursa od značaja za unapređenje socijalne inkluzije OSI (2019-2022.)	
Rodna ravnopravnost	Potreba za: uslugama brige o osobama u potrebi; pristup javnim vrtićima; Mjere prevencije diskriminacije žena pri zapošljavanju i tokom radnog odnosa.	Nema prepoznatih potreba za zaštitu i unaprijeđenje rodne ravnopravnosti	Nema planiranih aktivnosti van GAPa	Neusklađene
Čista voda i sanitarni uslovi	Povezati na vodovod i kanalizaciju naselja koja nisu povezana do sada; restauracija postojeće vodovodne i kanalizacione mreže.	Oko 97 posto domaćinstava je priključeno na javni vodovod dok je na kanalizacioni sistem priključen znatno manji postotak. Problem vodovodnog sistema općine Banja Luka su značajni gubici vode; Iz koja nisu priključena na kanalizacionu mrežu domaćinstava u najvećem broju slučajeva izljevaju u nepropisno izgrađene septičke jame koje su vodopropusne i nedovoljnih kapaciteta. Jedan	<p>Uspostavljanje zona sanitarne zaštite za izvorišta koja snabdijevaju ruralno područje (2018-2022.)</p> <p>Izgradnja primarnih cjevovoda</p> <p>Izgradnja i rekonstrukcija sekundarne vodovodne mreže</p> <p>Izgradnja novih i proširenje postojećih rezervoara (2018-2022.)</p> <p>Master plan</p> <p>vodosnabdijevanja ruralnog dijela Banje Luke (2019-2020.)</p> <p>Izrada investiciono-tehničke dokumentacije za</p>	Usklađen

		<p>dio domaćinstava uopće nema septičku jamu, i otpadne vode ispušta direktno u otvorene vodotoke; Grad ne posjeduje postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, a ni privredni subjekti nemaju predtretman odgovarajućih industrijskih voda što utiče na zagađenje rijeka. Postoji samo jedno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda u naselju Zeleni vir.</p>	<p>izgradnju kanalizacione mreže (2018-2022.)</p> <p>Izgradnja kolektora (2018-2022)</p> <p>Izgradnja sekundarne kanalizacione mreže (2018-2022.)</p> <p>Izgradnja centralnog gradskog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i/ili više rejonskih postrojenja (2022.)</p>	
Pristupačna energija iz čistih izvora	Proširenje daljinskog grijanja. Jačanje strujne mreže	Izražen interes te evidentiran rast interesa i privrednih subjekata za ulaganja u obnovljivu energiju.	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, ekološki prihvatljivih goriva i povećanje energijske efikasnosti objekata	Djelimično usklađen
Dostojantven rad i ekonomski rast	<p>Jačanje radničkih prava i poboljšanje uslova rada</p> <p>Trend odlaska zbog nezaposlenja i loših uslova rada; poslodavci teško dolaze do kvalifikovanih radnika.</p>	Potreba za unapređivanjem vještina radne snage zbog promjena u potražnji na tržištu rada i novih tehnologija; Velika stopa nezaposlenosti	<p>Kreiranje i korišćenje baze podataka za analitičko praćenje i planiranje razvoja Grada (2018-2022)</p> <p>Održavanje standarda povoljnog poslovnog okruženja (2018-2022)</p> <p>Unapređenje Programa podrške za investitore (2018-2022)</p> <p>Razvoj i primjena after-care programa za investitore</p>	Djelimično usklađen

	Razvoj industrije		(postinvesticiona podrška) Promocija grada Banja Luke kao povoljne lokacije za investiranje i pouzdanog poslovnog partnera. Razvoj e-urpave. Infrastrukturno i administrativno uređenje lokacija i procedura za investiranje (2018-2022)	
Smanjenje nejednakosti	Evidentna socijalna isključenost politički nepodobnih pojedinaca i grupa marginaliziranih skupina i žena	Određeni koraci usmjereni ka marginaliziranim osobama.	Nisu identifikovane mjere	Neusklađene
Održivi gradovi i zajednice	Prelazak na ekološki održivu industriju; usavršavanje socijalnih usluga; transparentni rad državnih institucija; iskorjenjivanje korupcije i nepotizma; jačanje demokratije i prava na slobodu mišljenja i govora.	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže, te uspostavljena poticajna politika razvoja održivih izvora energije	Djelimično usklađen

Očuvanje klime	Klimatske promjene vidljive potrebno raditi na razvoju zelenih industrija, turizma i osigurati zaštitu rijeka	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže i prečišćivača otpadnih voda Mjere usmjerene ka jačanje turizma	Djelomično usklađene
Očuvanje vodenog svijeta	Problem nerazvijene kanalizacione mreže, ilegalne granje duž obale rijeka, i nedostatak počišćivača otpadnih voda	Osigurati održivi razvoj smanjenjem negativnih utjecaja na okoliš, planskim upravljanjem prostorom i prirodnim resursima i racionalnim razvojem komunalnih usluga	Mjere usmjerene na izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže i prečišćivača otpadnih voda	Djelimično usklađene
Očuvanje života na zemlji	Ilegalne deponije, divlja gradnja i nerekiciranje otpada predstavlja najveći problem u BL. Dalje zagađenost tla industrijskim otpadom također predstavlja opasnost čije posljedice nisu poznate.	Poljoprivredno zemljišta 90% je u privatnom vlasništvu, a svega 10% je u državnom		Djelimično usklađene

<p>Mir, pravda i snažne institucije</p>	<p>Nejednak i stranački uslovljen pristup poticajima, resursima, školstvu, zdravstvu i drugim socijalnim uslugama; korupcija sveprisutna a naročito u zapošljavanju u javnom sektoru.</p> <p>Pravda za Davida i suzbijanje osnovnih ljudskih prava</p>	<p>Nedovoljna intersektorska saradnja u rješavanju sigurnosnih izazova i korupcije.</p>	<p>Određene mjere su planirane.</p> <p>Sigurnosne mjere disproporcionalno usmjerene na zaštitu vladajućih elita a gotovo nikako na vladavinu prava i zaštitu građanskih sloboda</p>	<p>Neusklađene</p>
<p>Partnerstvom do ciljeva</p>	<p>Potrebna saradnja privatnog sektora i obrazovnih institucija u pružanju praktične nastave.</p> <p>Potrebna jača saradnja privatnog javnog i civilnog sektora</p> <p>Privatni i civilni sektor koji se ne uklapa u trenutnu politiku vladajuće elite</p>	<p>Jačanje lokalnih kapaciteta sa ciljem unapređenja konkurentnosti lokalne ekonomije, kvalitetne valorizacije postojećih ekonomskih potencijala, privlačenja investitora i korištenja raspoloživih resursa u cilju intenziviranja lokalnog razvoj</p>	<p>Sproveden je određeni broj projekata pod pokroviteljstvom međunarodnih agencija i donatora.</p>	<p>Neusklađene</p>

	nema povjerenje u javne institucije.			
--	--	--	--	--